

องค์ประกอบปัจจัยในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน
ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
**THE ELEMENTS FACTORS IN BUSINESS OPERATION OF
COMMUNITY ENTERPRISE ENTREPRENEURS
IN THE UPPER NORTHEAST**

จักรเมต เมตตะธำรงค์

Jakret Mettathamrong

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร

Rajamangala University of Technology Isan Sakonnakhon Campus.

วรรณิดา สารีคำ

Wannida Sareekham

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร

Rajamangala University of Technology Isan Sakonnakhon Campus.

ปานิสรา ประจูดะศรี

Parnisara prajudtasri

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสกลนคร

Rajamangala University of Technology Isan Sakonnakhon Campus.

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ในการศึกษาคือ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน และ 2) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ประชากรคือผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในจังหวัดนครพนม มุกดาหาร และสกลนคร สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิเพื่อให้ได้สัดส่วนทั้ง 3 จังหวัด ได้จำนวนตัวอย่าง 400 ราย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่าเท่ากับ .976 ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ อาศัยการหมุนแกนแบบ Oblique Rotation โดยวิธี Varimax ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ผลการศึกษาปัจจัยในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการควบคุมทางการเงินของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน รองลงมาเป็น การควบคุมทั้งรายรับและรายจ่ายของวิสาหกิจชุมชน และการกำหนดราคาให้กับผลิตภัณฑ์หรือการบริการที่มีความเหมาะสม 2) การวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน โดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบ พบว่า Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) มีค่าเท่ากับ 0.911 ค่า Bartlett's Test of Sphericity ได้ค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.000 แสดงว่าข้อมูลมีความสัมพันธ์กัน จากการวิเคราะห์องค์ประกอบหลังการหมุนแกน ด้วยวิธี Varimax สามารถจัดองค์ประกอบได้ 6 องค์ประกอบคือ 1) การวางแผนการดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน 2) การประสานงานระหว่างกันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน 3) การควบคุมการดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน 4) การดำเนินการทางการตลาดของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน 5) การจัดโครงสร้างการทำงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน และ 6) การประสานสัมพันธ์กับภาครัฐของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

คำสำคัญ : การดำเนินธุรกิจ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ABSTRACT

The objective of this study is 1) to study the elements of business operate Community Enterprise Entrepreneurs factors and 2) The factor analysis of Elements of Business operate Community Enterprise Entrepreneurs factors. The population were the Community Enterprise Entrepreneurs in nakhon pathom, Mookdahan and Sakon Nakhon Province. The stratified random proportion to 3 provinces for 400 sampling. The instrument of research was a questionnaire. Cronbach's alpha reliability coefficient was 0.976. The exploring factor analysis by principle component analysis and orthogonal rotation by varimax method. The research revealed the following results: 1) The results of study the elements of business operate that the

highest mean score was the financial control. The second was controlling both receipts and expenses. Finally, the pricing for a product or service was appropriated. 2) The factor analysis of Elements of Business operate Community Enterprise Entrepreneurs by factor analysis. The findings that Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) = 0.911. result of Bartlett's test of Sphericity found variable were relationship to significance .000. Result of orthogonal rotation by varimax method into 6 components as follows: 1) Planning work. 2) Coordination in the business sector. 3) Operational control. 4) Marketing operations. 5) Organizational structure and 6) Coordination with government.

Keywords : Business operate, Community Enterprise Entrepreneurs, Upper Northeast.

บทนำ

การดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน เป็นพื้นที่ของอันสำคัญต่อเศรษฐกิจตามภูมิภาค วิสาหกิจชุมชนยังเป็นกิจกรรมของแต่ละชุมชนที่รวมกลุ่มกัน มีสมาชิก มีโครงสร้างการดำเนินงาน มีการแบ่งหน้าที่กันในการประกอบธุรกิจผลิตสินค้าหรือบริการต่าง ๆ การดำเนินการของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนมีส่วนช่วยให้แต่ละชุมชนมีรายได้ ชุมชนมีการกระจายรายได้ ช่วยกันทำงาน สร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน รวมถึงวิสาหกิจชุมชนยังเป็นการดึงเอาชนบทธรรมนิยมประเพณี หรือปรัชญาการดำเนินชีวิต นำมาสรรค์สร้างเป็นผลิตภัณฑ์ อันมีเอกลักษณ์ประจำท้องถิ่นนั้น ๆ ในบางผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนยังมีเรื่องราว มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาผสมผสาน จนเกิดเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่า มีความหมาย ฉะนั้นแล้วการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนจึงมีความสำคัญ ควรค่าต่อการส่งเสริม โดยปัจจุบันนี้ทางภาครัฐมีการสนับสนุนช่วยเหลือวิสาหกิจชุมชนให้มีความยั่งยืน โดย The public relations and public group of government spokesman bureau (2017) กล่าวถึง รัฐบาลพร้อมส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนที่จะเป็นกำลังสำคัญที่จะนำพาเศรษฐกิจประเทศไทยให้เข้มแข็ง จากผลการประชุมโดยที่ประชุมรับทราบสถานการณ์ดำเนินงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 โดยมีเจตนารมณ์ให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้ และพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียงให้มีความเข้มแข็ง มีความพร้อมสำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคต รวมไปถึงส่งเสริมการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนไปสู่ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SMEs ด้วยการส่งเสริมความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดรายได้ ช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกัน ในชุมชน พัฒนาความสามารถในการบริหารจัดการ และ

พัฒนารูปแบบของวิสาหกิจภายในชุมชน ที่ผ่านมาคณะกรรมการส่งเสริมฯ ได้ดำเนินการในการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ปี 2555-2559 โดยมีผลการดำเนินการคือ วิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการอนุมัติทะเบียน ณ วันที่ 1 มกราคม 2560 จำนวนกว่า 80,000 แห่ง โดยวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 60 หรือประมาณ 50,000 แห่ง ที่ยังคงมีการดำเนินการอยู่ และอีก 30,000 แห่ง อยู่ระหว่างกระบวนการเพิกถอนและยกเลิกทะเบียนนอกจากระบบ นอกจากนั้นได้มีการจัดประเภทวิสาหกิจชุมชนโดยแบ่งเป็นการผลิตสินค้าทั้งหมด 18 ประเภท โดยมีวิสาหกิจชุมชนประกอบกิจการผลิตพืชมีจำนวนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การผลิตปศุสัตว์ และการแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารตามลำดับ ดังจะเห็นได้ว่าทางรัฐบาลมีการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนมาโดยตลอด

วิสาหกิจชุมชนในปัจจุบันมีการแข่งขันกันมาก มีจำนวนผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนเพิ่มมากขึ้นจากนโยบายของภาครัฐที่มีการสนับสนุนให้เกิดวิสาหกิจชุมชนใหม่ ๆ อยู่เสมอ การดำเนินการ การวางแผน การควบคุม การสร้างความสัมพันธ์ และการดำเนินการทางด้านการตลาด จึงเป็นปัจจัยหรือองค์ประกอบที่สำคัญในอันที่จะเป็นตัวแปรในการขับเคลื่อนให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทุกวันนี้หลายผู้ประกอบการยังขาดความรู้ในเรื่องของการบริหารจัดการ ซึ่ง Promsaka Na Sakolnakorn and Sungkharat (2013) กล่าวถึงผลการศึกษาสภาพการณ์ของวิสาหกิจชุมชนพบว่า ปัจจัยด้านการเมือง ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านสังคม เอื้ออำนวยต่อผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ส่วนปัจจัยทางด้านเทคโนโลยี และปัจจัยทางด้านนิเวศวิทยา เป็นปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงาน ในด้านปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนมีดังนี้ ปัญหาด้านการตลาด ปัญหาด้านบัญชีและ

การเงิน ปัญหาด้านการผลิต ปัญหาด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ปัญหาด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์ และปัญหาต้นทุนการผลิต โดยแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน หน่วยงานภาครัฐเป็นหน่วยงานสำคัญของการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ทั้งในด้านการให้ความรู้ การพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ การสนับสนุนด้านการตลาด และการกำหนดระเบียบต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน

นอกจากนี้แล้ว Na Thaleng (2000, p.126) กล่าวถึงชาวบ้านในวิสาหกิจชุมชนนั้นมีศักยภาพในตนเอง มีภูมิปัญญาที่เป็นมรดกตกทอดมาแต่โบราณ อีกทั้งมีใจที่มุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาและพยายามพัฒนาชีวิตและความเป็นอยู่ของตนอยู่ตลอด และยังคงร่วมใจกันร่วมรักษาสีงแวดล้อม จะเห็นได้ชัดว่าชาวบ้านในชุมชนเล็งเห็นถึงความสำคัญต่อการพัฒนาการดำเนินธุรกิจของตนให้เป็นวิสาหกิจชุมชนที่มีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจที่ดี และยังมีกล่าวถึงบรรดาชาวบ้านซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ เขาทำงานกันมาหลายชั่วอายุคนแล้ว โดยเขาทำกันมาอย่างดี ชาวบ้านมีความเฉลียวฉลาด และรู้ว่าที่ตรงไหนควรทำกิจกรรมและที่ไหนควรจะทำรักษาเอาไว้ (Tantivatchakul, 1993, p. 15) ซึ่งการดำเนินธุรกิจต้องอาศัยชุมชน อาศัยความร่วมมือต่อกัน โดยที่แต่ละคนนั้นต่างมีภูมิปัญญา มีองค์ความรู้มาก่อน ดังนั้นแล้วปัญหาของวิสาหกิจชุมชนในปัจจุบันยังคงต้องการทางเร่งแก้ไข เพื่อให้ชุมชนได้เกิดการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ

การวิจัยถึงองค์ประกอบปัจจัยในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งการดำเนินธุรกิจจำเป็นต้องมีการศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ อันเป็นปัจจัยที่มีส่วนช่วยให้การบริหารจัดการธุรกิจประสบผลสำเร็จ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัด สกลนคร นครพนม และมุกดาหาร โดยจังหวัดดังกล่าวอยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 2 ซึ่งเป็นกลุ่มจังหวัดที่มีผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนจำนวนมาก อีกทั้งวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญา มีลักษณะที่ใกล้เคียงกัน ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นมีความคล้ายคลึงกันในบางเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการวางแผนการดำเนินงาน การดำเนินการทางการเงิน ล้วนแต่เป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินธุรกิจ จากปัญหาดังกล่าวจึงเป็นกลุ่มที่มีความเหมาะสมในการศึกษาค้นคว้า ซึ่งการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงองค์ประกอบปัจจัยที่มี

ความสำคัญต่อการดำเนินธุรกิจอันเป็นสิ่งสำคัญ เพราะในแต่ละชุมชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินธุรกิจ ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนที่ดี รวมถึงเป็นแนวคิดในการบริหารจัดการชุมชนที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นรูปแบบในการศึกษาสำหรับผู้สนใจในการศึกษาในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะได้สืบค้น และแสวงหาความรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน
2. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาองค์ประกอบปัจจัยในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งต้องทำความเข้าใจถึงความหมายของวิสาหกิจชุมชน Office of the Council of State (2005) กล่าวถึง วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่นๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเอง ครอบคลุม ชุมชน และระหว่างชุมชน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ได้ให้ความหมาย วิสาหกิจชุมชน คือ การประกอบการขนาดเล็กและขนาดจิ๋วในการจัดการทุนของชุมชนอย่างสร้างสรรค์ เพื่อการพึ่งพาตนเองและความเพียงพอของครอบครัวและชุมชน ทุนในที่นี้ไม่ได้หมายถึงแต่เพียงเงิน แต่รวมถึงทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ ภูมิปัญญา ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางสังคม ให้เกิดประสิทธิภาพและยั่งยืน เกิดประโยชน์ให้ชุมชนผู้เป็นเจ้าของวิสาหกิจนั้นเป็นหลัก (Office of the Secretary and Board of Community Enterprise, 2005) นอกจากนี้ วิสาหกิจชุมชนเกิดจากคนกลุ่มหนึ่งในชุมชนมารวมมือกัน

แปรรูป หรือผลิต จัดการกับทุน จัดการทรัพยากร จัดการ ตลาด ในรูปลักษณะของสหกรณ์ (Phongphit, 2009)

วิสาหกิจชุมชนมีความหมายถึงชื่อเรียกกลุ่มเล็กๆ ในชุมชน ตั้งแต่ 7-8 คนขึ้นไป มารวมตัวกันดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ทั้งด้านการผลิต การขาย การแปรรูป การบริหารจัดการ การสร้างความสัมพันธ์ ทั้งนี้ดำเนินการเพื่อการบริโภคหรือค้าขายภายในท้องถิ่น (Phongphit, 2005) และลักษณะที่สำคัญของวิสาหกิจชุมชนมี 7 ประการ ประกอบด้วย 1) ชุมชนเป็นเจ้าของกิจการเอง 2) ผลผลิตมาจากกระบวนการภายในชุมชน 3) ชุมชนเป็นผู้ที่ริเริ่มและสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อมาพัฒนาศักยภาพภายในชุมชน 4) มีฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นมาผสมผสานกับภูมิปัญญาสากล อีกทั้งยังมีการสืบทอดภูมิปัญญา 5) มีการบูรณาการเชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ ประสานสัมพันธ์ต่อกันและกัน 6) มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน และ 7) มีเป้าหมายในการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก (Inwang et al., 2011, p.81) จากความหมายของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเป็นความหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการ รวมถึงการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ คงต้องอาศัยการวางแผนการดำเนินงานที่ดี การประสานงานร่วมกันในชุมชนเพื่อการผลิตและการขาย การทำการตลาด โดยปัจจัยเหล่านี้ล้วนแต่เป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินธุรกิจที่ดี

การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีส่วนช่วยให้การดำเนินธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนดำเนินกิจการได้อย่างราบรื่น เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของธุรกิจซึ่ง Philip (2010, p.10) กล่าวถึงปัจจัยอันสำคัญที่สุดต่อความสำเร็จของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้แก่ สิ้นค้าวัตถุดิบที่มีคุณภาพ ความสมดุลระหว่างคุณภาพสินค้ากับต้นทุน ความน่าเชื่อถือ การบริการ การดำเนินการเชิงกลยุทธ์ การจัดการความรู้ สภาพแวดล้อมภายนอก เครือข่ายสังคม การสนับสนุนจากภาครัฐ และการทำตามกฎหมาย การประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชนมีหลากหลายรูปแบบ ผู้ประกอบการบางรายประสบความสำเร็จในการดำเนินกิจการ Smitakshetrin (2009) กล่าวถึงปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดความสำเร็จในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนที่สำคัญได้แก่ ปัจจัยด้านการเงิน ปัจจัยด้านการตลาด ปัจจัยด้านการผลิต ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านผู้นำ ปัจจัยด้านแรงงาน และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม การดำเนินงานในการบริหารจัดการ เป็นสิ่งที่ทุกองค์กรหรือธุรกิจจำเป็นต้องให้ความสำคัญ เพื่อองค์กรจะ

ได้เติบโต Naveekarn (2000) กล่าวถึงความหมายของการบริหารจัดการ คือ กระบวนการทำงานให้สำเร็จโดยใช้บุคคลอื่น การพิจารณาการดำเนินงานขององค์กรต่าง ๆ นั้น พิจารณาได้จากหน้าที่ในการจัดการ (Management functions) ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) การสั่งการ (Directing) และการควบคุม (Controlling) โดยองค์ประกอบเหล่านี้เป็นหลักในการดำเนินการทางธุรกิจที่ส่งผลต่อความสำเร็จในองค์กร

ปัจจัยในการดำเนินธุรกิจอันเป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่จะช่วยส่งผลให้การดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน การดำเนินงานทางด้านการบริหารต้องคำนึงถึงความล้มเหลวและความสำเร็จในการดำเนินงาน Petprasert (1999, p. 124-138) กล่าวถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จและล้มเหลว 9 ประการได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการเงินหรือเงินทุน กล่าวคือ หากวิสาหกิจชุมชนสามารถระดมเงินจากทุกชุมชนได้เอง หรือมีเงินช่วยเหลือดอกเบี้ยต่ำ จะทำให้ออกมาที่ธุรกิจจะจัดตั้งและดำเนินการได้ดี ประสพผลสำเร็จมีความเป็นไปได้สูง 2) ปัจจัยด้านการตลาด กล่าวคือ การรู้ความต้องการของตลาดและรู้ว่าจะนำสินค้าไปขายที่ไหน อย่างไร 3) ปัจจัยด้านการผลิต กล่าวคือ ความได้เปรียบในเชิงเปรียบเทียบที่พิจารณาจากวัตถุดิบ ทักษะ และความชำนาญของผู้ทำการผลิต นับได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญพอ ๆ กับโอกาสทางการตลาด 4) ปัจจัยด้านการบริหารและจัดการ ได้แก่ ความสามารถในการบูรณาการระบบงาน เงิน บุคลากร และระบบตลาด 5) ปัจจัยด้านผู้นำ เป็นที่ไว้วางใจของสมาชิก มีวิสัยทัศน์ มีความสามารถในการนำ มีความเสียสละ ก็จะมีโอกาสประสบความสำเร็จได้ 6) ปัจจัยด้านแรงงาน การมีแรงงานในท้องถิ่นเพียงพอ และมีทักษะการผลิตเป็นปัจจัยทำให้วิสาหกิจชุมชนประสพผลสำเร็จ 7) ปัจจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิก การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ทำให้เกิดวิสาหกิจชุมชนอย่างแท้จริง 8) ปัจจัยเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับเป็นกฎเกณฑ์กติกาเพื่อให้ทุกคนปฏิบัติตาม ในอันที่จะทำให้การดำเนินงานไปสู่เป้าหมายเป็นไปอย่างราบรื่น และสอดคล้องประสานกัน และ 9) ปฏิสัมพันธ์กับภายนอก หมายถึง ปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มบุคคลหรือบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนที่ประสพความสำเร็จล้วนแต่มีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับภายนอก

การศึกษาองค์ประกอบปัจจัยในการดำเนินธุรกิจจากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยรับรู้ถึงปัจจัยอันมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมที่จะส่งผลต่อผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน โดยจากการสังเคราะห์ซึ่งมีหลากหลายปัจจัย ทั้งปัจจัยในการวางแผนการดำเนินงาน การควบคุมองค์การ การตลาด การผลิต การบริหาร ผู้นำการดำเนินงาน การปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน ระเบียบข้อบังคับต่างๆ อันเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการดำเนินการของผู้ประกอบการทั้งสิ้น

วิธีการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาองค์ประกอบปัจจัยในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ประกอบไปด้วย ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครพนมจำนวน 1,176 ราย มุกดาหารจำนวน 909 ราย และสกลนครจำนวน 1,748 ราย มีประชากรทั้งสิ้น 3,833 ราย

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนครพนม มุกดาหาร และสกลนคร โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยสุ่มให้ได้สัดส่วนกับจำนวนประชากรของแต่ละจังหวัดและในแต่ละอำเภอ (Probability proportionate to size sampling) โดยจำนวนตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ 400 ราย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบปัจจัยในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยมีรายละเอียดและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วยผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนทั้ง 3 จังหวัดรวมกันมีประชากรทั้งสิ้น 3,833 ราย (Summarize the number of community enterprises and community networks that have approved the registration cut off date, September 30, 2014) โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Yamane (1973, p.127) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ตารางสำเร็จรูปในการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane จำนวนประชากร 3,833 ราย ได้จำนวนกลุ่ม

ตัวอย่าง 364 ราย มีความคลาดเคลื่อนน้อยกว่าร้อยละ 5 แต่ในการวิจัยครั้งนี้จึงใช้จำนวนตัวอย่างผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน 400 ราย ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิในแต่ละจังหวัด (Stratified random sampling) อย่างมีสัดส่วน เพื่อให้ได้ตัวแทนในแต่ละอำเภอ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยกรอบแนวความคิดเชิงทฤษฎีที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน จำนวน 25 ตัวแปร ทุกตัวแปรมีลักษณะเป็นแบบสอบถามประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ดำเนินการหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยด้วยการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item-Total Correlation) มีค่าเท่ากับ 0.319-0.843 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach (Tirakanan, 2007, p. 156) มีค่าเท่ากับ 0.976

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าร้อยละ (Percentage) ของสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยใช้สถิติการวิเคราะห์องค์ประกอบ และหมุนแกนแบบ Oblique Rotation ซึ่งเป็นการหมุนแกน โดยเงื่อนไขที่ว่าตัวแปรปัจจัยการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการในด้านเดียวกันต้องมีความสัมพันธ์กัน โดยใช้วิธี Varimax พบว่า การจัดกลุ่มของตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบมีความชัดเจนขึ้น และเพื่อให้เป็นตัวแทนที่แท้จริงในแต่ละองค์ประกอบจึงกำหนดให้ต้องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของแต่ละตัวแปรตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป (Hair et al., 1998, p.111-112)

ผลการวิจัย

1. ปัจจัยในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ร้อยละ 65.7 เป็นเพศหญิง ร้อยละ

41.5 มีอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 76.5 สภาพภาพสมรส จำนวน ร้อยละ 20.4 ศึกษาในระดับประถมศึกษา โดยส่วนมากแล้ว ร้อยละ 71.7 มีภูมิลำเนาไม่อยู่ในเขตอำเภอเมือง และปัจจัย ในการดำเนินการของผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมี ทั้งหมด 25 ปัจจัย โดยธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจ ชุมชนมีการควบคุมทางการเงินมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ 4.18 รองลงมาคือ มีการควบคุมทั้งรายรับ และรายจ่ายใน

กิจการ มีค่าเฉลี่ย 4.12 และลำดับสุดท้ายคือ ธุรกิจของมี การกำหนดราคาให้กับผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีความ เหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4.06

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยในการดำเนิน ธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในเขตภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ตารางที่ 1 การตรวจสอบความเหมาะสมของข้อมูลปัจจัยในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในเขตภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนเพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบ

แบบสอบถาม	จำนวน ข้อคำถาม (ตัวแปร)	KMO	Bartlett's Test of Sphericity		
			Approx. Chi-square	Df	Sig.
ปัจจัยในการดำเนินธุรกิจของ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในเขตภาค ตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	25	0.911	5307.701	300	0.000*

* $P < 0.05$

จากตารางที่ 1 พบว่า การตรวจสอบความ เหมาะสมของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยในการดำเนินธุรกิจของ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนบน พบว่า Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) มีค่าเท่ากับ 0.911 ค่า Bartlett's Test of Sphericity ได้ค่านัยสำคัญทาง สถิติเท่ากับ 0.000 ซึ่งเป็นค่าที่น้อยกว่า 0.05 แสดงว่า ข้อมูลแต่ละปัจจัยในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ วิสาหกิจชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนมี ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เหมาะสมที่จะวิเคราะห์ องค์ประกอบต่อไปได้ (Hair et al., 1998, p.378) จากการ

วิเคราะห์องค์ประกอบหลังการหมุนแกนด้วยวิธี Varimax ได้องค์ประกอบปัจจัยในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ วิสาหกิจชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 6 องค์ประกอบ องค์ประกอบที่ 1 ประกอบด้วยตัวแปร 5 ตัว องค์ประกอบที่ 2 ประกอบด้วยตัวแปร 4 ตัว องค์ประกอบที่ 3 ประกอบด้วยตัวแปร 5 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 4 ประกอบด้วยตัวแปร 4 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 5 ประกอบด้วยตัวแปร 4 ตัวแปร และ องค์ประกอบที่ 6 ประกอบด้วยตัวแปร 3 ตัวแปร

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

องค์ประกอบที่	ชื่อองค์ประกอบ	ค่าความผันแปร (eigenvalue)	ค่าร้อยละของความแปรปรวน (percent of variance)	ค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสม
1	การวางแผนการดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน	9.371	37.485	37.485
2	การประสานงานระหว่างกันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน	1.971	7.885	45.370
3	การควบคุมการดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน	1.867	7.468	52.838
4	การดำเนินการทางการตลาดของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน	1.511	6.044	58.882
5	การจัดโครงสร้างการทำงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน	1.152	4.610	63.492
6	การประสานสัมพันธ์กับภาครัฐของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน	1.003	4.013	67.504

ผลจากการจัดตัวแปรเข้าแต่ละองค์ประกอบ และการตั้งชื่อในแต่ละองค์ประกอบ จากตารางที่ 2 พบว่า ตัวแปรในการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนมีทั้งหมด 25 ตัวแปร โดยที่ตัวแปรทั้งหมด 25 ตัวแปรสามารถที่จะจัดกลุ่มองค์ประกอบ (Component) ได้จำนวน 6 องค์ประกอบ ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบมีค่าไอแกน (Eigenvalue) เกิน 1.00 แสดงว่าในแต่ละองค์ประกอบสามารถที่จะอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรทั้งหมด 25 ตัวแปรได้

การจัดกลุ่มของตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบมีความชัดเจนขึ้น และเพื่อให้เป็นตัวแทนที่แท้จริงในแต่ละองค์ประกอบจึงกำหนดให้ต้องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของแต่ละตัวแปรตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป (Hair et al., 1998, p. 111-112) และเมื่อจัดองค์ประกอบเข้าอยู่ในองค์ประกอบเดียว อีกทั้งดำเนินการตั้งชื่อเพื่อสื่อความหมายที่มีความสอดคล้องกันระหว่างตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบเข้าด้วยกัน รายละเอียดตั้งข้อมูลจากตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การจัดกลุ่มตัวแปรของปัจจัยในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนทั้ง 6 องค์กรประกอบ เรียงตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบ

ลำดับ	ปัจจัยในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน	น้ำหนักขององค์ประกอบ
องค์กรประกอบที่ 1 การวางแผนการดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน		
1	การวางแผนการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า	0.786
2	การวางแผนควบคุมในทุกกระบวนการ	0.755
3	การวางแผนทั้งในระยะสั้น และระยะยาว	0.739
4	การวางแผนในการประชาสัมพันธ์	0.681
5	การวางแผนการในการถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิก	0.473
องค์กรประกอบที่ 2 การประสานงานระหว่างกันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน		
1	การประสานร่วมมือกับกลุ่มธุรกิจเดียวกัน	0.740
2	การประชุมกลุ่มเพื่อประสานความร่วมมือต่อกัน	0.733
3	การได้รับความร่วมมือกันอย่างดีภายในกลุ่ม	0.699
4	การเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ให้กับบรรดาสมาชิกทราบ	0.626
องค์กรประกอบที่ 3 การควบคุมการดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน		
1	การควบคุมทางการเงิน	0.737
2	การควบคุมทั้งรายรับ และรายจ่ายในกิจการ	0.658
3	การประเมินผลการปฏิบัติงาน	0.648
4	การควบคุมวิธีการดำเนินการในองค์กรทุกขั้นตอน	0.603
5	การควบคุมการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐาน	0.464
องค์กรประกอบที่ 4 การดำเนินการทางการตลาดของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน		
1	การกำหนดราคาให้กับผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีความเหมาะสม	0.830
2	มีสถานที่ในการดำเนินการที่เหมาะสมกับกลุ่มลูกค้า	0.827
3	การพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการอยู่เสมอ	0.775
4	การนำเทคโนโลยีมาปรับใช้	0.388
องค์กรประกอบที่ 5 การจัดโครงสร้างการทำงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน		
1	การจัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการทำงาน	0.821
2	การแบ่งงานกันทำในกลุ่มสมาชิก	0.818
3	การกำหนด กฎระเบียบในการทำงาน	0.523
4	การกำหนดสัดส่วนในการแบ่งรายได้ หรือผลกำไร	0.481
องค์กรประกอบที่ 6 การประสานสัมพันธ์กับภาครัฐของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน		
1	การประสานงานเพื่อขอความช่วยเหลือจากภาครัฐ	0.828
2	การประสานงานที่ดีกับภาครัฐและเอกชนในการทำธุรกิจ	0.553
3	การลดราคาผลิตภัณฑ์หรือบริการ	0.515

ตารางที่ 3 แสดงผลการจัดกลุ่มในแต่ละองค์กรประกอบ ซึ่งได้ทั้งหมด 6 องค์กรประกอบ ได้แก่ องค์กรประกอบแรก การวางแผนการดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย การวางแผน

แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า การวางแผนควบคุม การวางแผนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว การวางแผนในการประชาสัมพันธ์ และการวางแผนในการถ่ายทอดความรู้

องค์กรประกอบที่ 2 การประสานงานระหว่างกันของ

ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย การประสานความร่วมมือกับกลุ่มธุรกิจเดียวกัน การประชุมกลุ่มเพื่อประสานความร่วมมือ การได้รับความร่วมมือภายในกลุ่ม การเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ให้กับสมาชิกได้ทราบ องค์ประกอบที่ 3 การควบคุมการดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย การควบคุมทางการเงิน การควบคุมรายรับและรายจ่าย การประเมินผล การควบคุมวิธีการดำเนินงานในทุกขั้นตอน การควบคุมการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐาน องค์ประกอบที่ 4 การดำเนินการทางการตลาดของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย การกำหนดราคาให้มีความเหมาะสม การมีสถานที่ในการดำเนินการที่เหมาะสมกับกลุ่มลูกค้า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ องค์ประกอบที่ 5 การจัดโครงสร้างการทำงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ การแบ่งงานกันทำ การกำหนดกฎระเบียบในการทำงาน การกำหนดสัดส่วนรายได้ และองค์ประกอบที่ 6 การประสานสัมพันธ์กับภาครัฐของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย การประสานงานเพื่อขอความช่วยเหลือจากภาครัฐ การประสานงานที่ดีกับภาครัฐและเอกชน และการลดราคาผลิตภัณฑ์หรือบริการ

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาองค์ประกอบปัจจัยในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน มีผู้ประกอบการที่ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 400 ราย โดยข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 65.7 เป็นเพศหญิง จำนวนร้อยละ 41.5 อายุ 41-50 ปี จำนวนร้อยละ 76.5 สถานภาพสมรส จำนวนร้อยละ 20.4 ระดับการศึกษาประถมศึกษา และโดยส่วนมากภูมิลำเนาไม่อยู่ในเขตอำเภอเมือง ร้อยละ 71.7 ผลของปัจจัยในการดำเนินการของผู้ประกอบการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนมีการควบคุมทางการเงินมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ มีการควบคุมทั้งรายรับ และรายจ่ายในกิจการ และลำดับสุดท้ายคือ ธุรกิจมีการกำหนดราคาให้กับผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีความเหมาะสม จากผลการวิจัยดังกล่าว Sedliacikova et al. (2015) กล่าวถึงการควบคุมทางการเงินของวิสาหกิจชุมชน และ SMEs การควบคุมทางการเงินยังคงเป็นสิ่งจำเป็นอัน

ที่จะต้องคำนึงถึงอัตราดอกเบี้ยในอนาคตด้วย ธุรกิจวิสาหกิจชุมชนต้องมีการควบคุมทางการเงินที่ดี Horvathova and Gallo (2003) กล่าวถึงการควบคุมทางการเงิน เป็นการตัดสินใจตามนโยบาย และวัตถุประสงค์ของธุรกิจ

การควบคุมทางการเงินในกิจการ การควบคุมทั้งรายรับ และรายจ่ายในกิจการ จะมีส่วนช่วยให้ธุรกิจดำเนินการตามนโยบาย หรือดำเนินธุรกิจตามวัตถุประสงค์ การดำเนินการควบคุมทางการเงินในวิสาหกิจชุมชนจึงเป็นสิ่งที่ต้องมีการวางแผน ดำเนินควบคุมทางการเงิน อันจะส่งผลให้มีผลกำไรที่ดีในการดำเนินการ Mura and Buleca (2012) กล่าวถึงการทำการตัดสินใจทางการเงินของวิสาหกิจชุมชนจากการตัดสินใจทางด้านความต้องการที่แท้จริงของธุรกิจ อันเป็นความสามารถทางทรัพยากร ผลสุดท้ายคือต้นทุนดอกเบี้ยที่จะเกิดขึ้น Chen (2010) กล่าวถึง วิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ ต้องพึ่งพาเงิน หรือสินเชื่อในการดำเนินธุรกิจ แต่ก็ต้องมีการควบคุมทางการเงินที่ดี เพราะที่ผ่านมาในบางวิสาหกิจชุมชน อาจจะมีการดำเนินการที่ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร หรือดำเนินการอย่างไม่เต็มประสิทธิภาพ ดังนั้นการควบคุมทางการเงินจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อวิสาหกิจชุมชน

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบในการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจ คือ

องค์ประกอบที่ 1 การวางแผนการดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน อันประกอบด้วย การวางแผนในสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าของผู้ประกอบการ อันเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อเป็นการปรับตัวให้สามารถคงอยู่ในตลาดได้ การวางแผนควบคุมในทุกกระบวนการ การวางแผนทั้งในระยะสั้น และระยะยาว การประชาสัมพันธ์ และการวางแผนการถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิก โดยกระบวนการดังที่กล่าวมานี้จะช่วยให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ Chofreh et al. (2016) กล่าวถึงการศึกษาจากแผนแม่บทอันเป็นการบูรณาการระบบปฏิบัติงาน จากโครงสร้างของแผนแม่บทจะประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ คือ แผนงาน กรอบการทำงาน และหลักเกณฑ์ในการดำเนินงาน โดยทั้ง 3 องค์ประกอบนี้มี

ความสัมพันธ์ต่อกัน และแต่ละบทบาทต่อความยั่งยืนในระบบการวางแผนทรัพยากรที่ดี

องค์ประกอบที่ 2 การประสานงานระหว่างกันของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน การประสานงานระหว่างกันประกอบด้วย การประสานความร่วมมือในธุรกิจเดียวกัน การประชุมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ความร่วมมือระหว่างกันของสมาชิกในกลุ่ม และการเปิดเผยข้อมูลต่าง ๆ ให้สมาชิกทราบ ซึ่งการประสานงานระหว่างกันเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันภายในกลุ่ม สมาชิกทุกคนต้องมีการร่วมมือกัน เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนของตนสามารถดำเนินงานได้อย่างราบรื่น โดยปัจจัยนี้อันเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนให้วิสาหกิจชุมชนมีพลัง มีศักยภาพ รวมถึงสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ Camarinha-Matos and Afsarmanesh (1998) กล่าวถึงความยืดหยุ่นของความร่วมมือกันเป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนพัฒนาโครงสร้างของวิสาหกิจเสมือนจริง โดยประเด็นของความร่วมมือกันในบริบทของวิสาหกิจขนาดเล็กและขนาดกลางยังคงมีความต้องการความยืดหยุ่นในความร่วมมือต่อกัน Thomas et al. (2015) กล่าวถึงการบรรลุความร่วมมือระหว่างกันที่มีประสิทธิภาพ และการทำงานร่วมกันอันเป็นเรื่องที่ยากเมื่อมีหลากหลายคนที่มีส่วนร่วมในแต่ละกิจกรรม โดยสามารถอธิบายความต้องการทางด้านความร่วมมือประสานงานกันในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีความสำคัญต่อกิจกรรมและกิจการต่าง ๆ ดังจะเห็นได้ว่าความร่วมมือระหว่างกันในองค์กร ต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างสมาชิก ทั้งการร่วมมือภายในและภายนอกองค์กรที่ดีจะช่วยให้เกิดความสำเร็จ

องค์ประกอบที่ 3 การควบคุมการดำเนินงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชนต้องมีการดำเนินการควบคุมในทุกส่วนของขั้นตอนในการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็น การควบคุมทางการเงิน การควบคุมรายรับ-จ่ายในกิจการ การประเมินผลการปฏิบัติงานของสมาชิก และการสร้างหลักเกณฑ์หรือมาตรฐานให้กับตนเอง อันเป็นส่วนสำคัญที่จะพัฒนาให้วิสาหกิจชุมชนของตนเองเกิดการพัฒนายั่งยืน Dobroszek (2015) กล่าวถึง ปัจจัยในการควบคุม ประกอบด้วย ขนาดของวิสาหกิจชุมชนและการวัดความมีประสิทธิภาพในมาตรฐานที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งการควบคุมมีความสำคัญต่อกิจกรรมการวางแผนของวิสาหกิจชุมชน ทั้งการดำเนินงานและการควบคุมที่ดี Ping (2008) กล่าวถึงการ

ควบคุมภายใน ควรจะเป็นงานที่ต้องกระทำในระยะยาวของวิสาหกิจชุมชน อันเป็นความต้องการที่ต่อเนื่องอย่างสมบูรณ์และต้องพิสูจน์ได้ อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงสินค้าที่ยังคงค้างส่งในธุรกิจด้วย การควบคุมของวิสาหกิจชุมชนต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและสามารถตรวจสอบได้อีกด้วย Namsawat (2013) กล่าวถึงการดำเนินงานต้องมีการแบ่งหน้าที่กันทำงาน มีการควบคุมการลงบัญชีทั้งรายรับและรายจ่าย การรายงานผลการดำเนินการ อันเป็นการควบคุมการดำเนินงานกิจการภายในวิสาหกิจชุมชนที่ดี

องค์ประกอบที่ 4 การดำเนินการทางการตลาดของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน การดำเนินการทางการตลาดเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการช่วยให้วิสาหกิจชุมชนมีรายได้ มีการวางแผนการขาย หรือมีการวางแผนในการทำการตลาดที่ดี โดยการดำเนินการทางการตลาดจะต้องมีการกำหนดราคาให้กับผลิตภัณฑ์หรือการบริการที่มีความเหมาะสม มีสถานที่ในการดำเนินการที่เหมาะสม การพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้กับการดำเนินงานทางการตลาด Wei (2012) กล่าวถึง ผลกระทบของการตลาดข้ามวัฒนธรรมของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยว อันเป็นทั้งแรงจูงใจและความท้าทายในการทำการตลาด ไม่ว่าจะเป็อุปสรรคจากการติดต่อสื่อสาร รวมถึงความขัดแย้งระหว่างกัน โดยจะต้องมีการวางแผนกลยุทธ์ทางการตลาดที่ดี Pomeroy (2017) กล่าวถึงมุมมองทางการตลาดที่ยั่งยืน มองจากสภาพแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศที่มีการเปลี่ยนแปลง โดยการตลาดแบบดั้งเดิมที่มีมานานแล้วจะประกอบด้วย 4 Ps (ผลิตภัณฑ์ ราคา โปรโมชัน และสถานที่) อันจะต้องนำสู่ความยั่งยืนได้จากความร่วมมือระหว่างกัน การเป็นหุ้นส่วนกัน Vichasilp (2017) กล่าวถึงการดำเนินการทางการตลาด โดยเฉพาะส่วนประสมทางการตลาดจะเป็นแนวทางที่จะช่วยเพิ่มศักยภาพให้กับผู้ผลิต ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค

องค์ประกอบที่ 5 การจัดโครงสร้างการทำงานของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน โครงสร้างขององค์กร โครงสร้างของวิสาหกิจชุมชน เป็นสิ่งที่กำหนดได้ถึงการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการทำงานให้กับกลุ่ม บรรดาสมาชิกจะได้รับรู้หน้าที่ของตน ซึ่งจะต้องมีการแบ่งงานกันทำในกลุ่มสมาชิก อีกทั้งการจัดโครงสร้างของวิสาหกิจชุมชนจะต้องมีการกำหนดกฎระเบียบในการทำงาน เพื่อจะ

ได้ไม่เกิดความวุ่นวาย หรือสับสนในการดำเนินงาน และยังต้องมีการกำหนดสัดส่วนในการแบ่งรายได้ หรือผลกำไรที่ ต้องมีความยุติธรรมในการแบ่งผลกำไร Bai et al. (2017) กล่าวถึง ลักษณะของโครงสร้างขององค์กรนั้น มีผลกระทบต่อระดับผลการปฏิบัติการของการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ของทีมงาน การบูรณาการข้ามสายงานของทีมงาน มีผลกระทบต่อองค์การและมีผลกระทบต่อผลการ ปฏิบัติงานของทีมพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ Gurianova and Mechtcheriakova (2015) กล่าวถึง กลยุทธ์การพัฒนาของ องค์กรเป็นปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการบริหารโครงสร้าง องค์กร โดยกลยุทธ์ในการพัฒนาองค์กรต้องนำมาพิจารณา และเป็นการยอมรับถึงการบริหารโครงสร้างขององค์กร เป็นการเชื่อมกลไกอันเป็นภาคส่วนของโครงสร้างองค์กร อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อความสำเร็จในการพัฒนา กลยุทธ์เชิงโครงสร้างขององค์กรด้วย

องค์ประกอบที่ 6 การประสานสัมพันธ์กับภาครัฐ ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน การประสานงานกับ ภาครัฐ การขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากภาครัฐในการ ประกอบกิจการ อันเป็นความสัมพันธ์ที่ต้องพึ่งพาอาศัย ทรัพยากรต่าง ๆ ร่วมกัน การประสานงานที่ดีกับภาครัฐ และเอกชน รวมถึงการลดราคาผลิตภัณฑ์เพื่อการทำกำไร จึงเป็นสิ่งจำเป็นกับวิสาหกิจชุมชนอย่างมาก เพราะชุมชน เองยังไม่มี ความเข้มแข็งพอ ต้องอาศัยภาครัฐช่วยส่งเสริม ในทุกขั้นตอนในการดำเนินการ Frye and Iwasaki (2011) กล่าวถึงความสัมพันธ์ต่อกันระหว่างบริษัทกับรัฐมากกว่า การบริหารงานที่เป็นข้อบังคับหรือกฎระเบียบ โดยรัฐส่ง ผู้บริหารมาคอยสนับสนุนช่วยเหลือทรัพยากรอันจำเป็นต่อ วิสาหกิจชุมชนต่าง ๆ Geoffrey (2005) กล่าวถึงการ ช่วยเหลือในการลงทุนของภาครัฐจากภาคส่วนในการ สนับสนุนช่วยเหลือ เพื่อการพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวที่ มีความยั่งยืนจากชุมชนในประเทศเคนยา อันเป็นรูปแบบ ของพื้นฐานที่มีความก้าวหน้าของวิสาหกิจชุมชนในการ พัฒนาเศรษฐกิจและช่วยบรรเทาความยากจนได้ Mettathamrong et al. (2017) กล่าวถึงการรวมกลุ่มกันเพื่อ ดำเนินงาน และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยเฉพาะ การสนับสนุนจากภาครัฐ การมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มต่าง ๆ ส่งผลต่อการดำเนินงานในวิสาหกิจชุมชน Dararuang (2016) กล่าวถึงการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของทางภาครัฐ ซึ่งภาครัฐได้ให้การสนับสนุน อันเป็นการแสวงหาหรือสร้าง เครือข่ายในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่ดีในการสร้าง

เครือข่ายกับภาครัฐในการพัฒนาการบริหารจัดการที่ดี ภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ประโยชน์

1. กรมพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย สามารถ นำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาผู้ประกอบการวิสาหกิจ ชุมชนทั้งด้านการวางแผนการดำเนินงาน การประสานงาน การควบคุม การดำเนินงาน การตลาด การจัดโครงสร้าง ภายใต้องค์กร และการประสานสัมพันธ์ที่ดีกับภาครัฐและ ภาคเอกชน ทำให้วิสาหกิจชุมชนสามารถสร้างความ แข็งแกร่ง หรือสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันได้ ช่วย ก่อให้เกิดรายได้ภายในชุมชน

2. ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนสามารถนำปัจจัย ต่าง ๆ ไปใช้ในการพัฒนา ปรับปรุงสินค้าหรือการบริการ ภายใต้อุปกรณ์ ให้มีการบริการจัดการที่มีประสิทธิภาพ สามารถสร้างความแตกต่าง หรือทำให้กลุ่มมีเอกลักษณ์ มี จุดเด่นในการบริหารจัดการ

3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับ วิสาหกิจชุมชน รับรู้แนวทางในการเข้าไปสร้างความสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น และอาศัยการทำงานเชิงรุกใน การเข้าไปช่วยเหลือวิสาหกิจชุมชน โดยเฉพาะในการเข้าไป ช่วยเหลือตลาด หรือหาแหล่งในการระบายสินค้า อันเป็น การสร้างความร่วมมือหรือสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

4. นักวิชาการหรือนักวิจัยที่ต้องการนำ ผลการวิจัยไปต่อยอดแนวคิด รวมถึงสามารถนำ ผลการวิจัยไปให้บริการทางวิชาการ ให้ความรู้ แนวคิด หรืออบรมภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และยังสามารถนำผล ไปศึกษาหรืออ้างอิงทางด้านวิชาการต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ทบทวน บรรณกรรมและได้มาซึ่งองค์ประกอบปัจจัยในการดำเนิน ธุรกิจของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน การศึกษาในครั้ง ต่อไปควรจะมีการวิจัยเชิงลึก โดยการใชแบบสอบถาม ปลายเปิด เพื่อจะได้ข้อมูลองค์ประกอบปัจจัยเชิงลึก อีกทั้ง ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนมีหลายกลุ่ม สามารถนำ แนวคิดและวิธีการไปใช้กับกลุ่มอื่น ภาคเหนือ หรือภาคใต้ เพื่อเป็นการศึกษาและนำมาเปรียบเทียบกัน

บรรณานุกรม

- Bai, W., Feng, Y., Yue, Y., & Feng, L. (2017). Organizational Structure, Cross-functional Integration and Performance of New Product Development Team. *Procedia Engineering*, 174, 621-629.
- Camarinha-Matos, L. M., & Afsarmanesh, H. (1998). Flexible Coordination in Virtual Enterprise. *IFAC Proceedings*, 31(31), 35-40.
- Chen., P. (2010). Exploration of country level New Countryside Construction and Planning based on Urban-Rural Integration. *City Planning Review*, 34(2), 47-53.
- Chofreh, A. E., Goni, F. A., Ismail, S., Shaharoun, A. M., Klemes, J., & Zeinalnezhad, M. (2016). A master plan for the implementation of sustainable enterprise resource planning systems (part I) : concept and methodology. *Journal of Cleaner Production*, 136(B), 176-182.
- Dararuang, K. (2016). The competitive strategy development of OTOP product: korean shredded pork at nongkradone subdistrict, muang district, Nakhonsawan. *Modern Management Journal*, 14(2), 67-78. [in Thai]
- Dobroszek, J. (2015). Analysis of Factors Affecting the Implementation of Controlling in Logistics Enterprises and the Resulting Effects – Case of Poland. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 213, 248-253.
- Fry, T. M., & Iwasaki, I. (2011). Government directors and business-state relations in Russia. *European Journal of Political Economy*, 27(4), 642-658.
- Geoffrey, M. (2005). Tourism development and poverty alleviation: rhetoric or reality? : a case of Kenya. Cardiff Metropolitan University (United kingdom). *ProQuest Dissertations Publishing*, U201803.
- Gurianova, E., & Mechtcheriakova, S. (2015). Design of organizational Structure of management according to strategy of development of the Enterprises. *Procedia Economics and Finance*, 24, 395-401.
- Hair, J. F., Anderson, R. E., Tatham, R. L., and Black, W. C. (1998). *Multivariable data analysis* (5th ed.). Upper Saddle River. NJ: Prentice-Hall.
- Horvathova, J., & Gallo, P., (2003). *Controlling*. Presov : Dominanta.
- Inwang, K., Inwang, S., & Wannapira, A. (2011). *Community enterprise management*. Phitsanulok: Phitsanulok University. [in Thai]
- Mettathamrong, J., Phromket, C., & Rattanaphunt, C. (2017). Factors of aggregation for occupations group development in Sakhonnakhon of Villagers. *Journal of Behavioral Science for Development*. 9(2), 140-158. [in Thai]
- Mura., L., & Buleca, J. (2012). Evaluation of Financing Possibilities of Small and Medium Industrial Enterprises. *Procedia Economics and Finance*, 3, 217-222.
- Na Thalang, E. (2000). *Social-cultural dynamics: survival or disaster in the future: an analysis to change a direction of Thai society (5th edition)*. Bangkok: Phumpanya Press. [in Thai]
- Namsawat, O. (2013). The competency development of one tambon one product (OTOP) community enterprise to small and medium enterprise (SMEs): A case study of processed Banana food products community enterprise. *Modern Management Journal*, 11(2), 74-86. [in Thai]
- Naveekarn, S. (2000). *Management and Organizational Behavior*. Bangkok : Bhannakij Press. [in Thai]
- Office of the Council of State. (2005). *The commission regulation to community enterprise that the registration and withdrawal of community enterprise*. Bangkok: Office of the Council of State. [in Thai]
- Office of the Secretary and Board of Community Enterprise. (2005). *Community Enterprise Promotion Act B.E. 2548*. Bangkok: Department of Agricultural Extension, Ministry of Agriculture and Cooperatives. [in Thai]
- Petprasert, N. (1999). *Community business possible path*. Bangkok : The Thailand research fund. [in Thai]
- Philip, M. (2010). Factors Affecting Business Success of Small & Medium Enterprise (SMEs). *APJRBM*. 1(2), (November, 2010).

- Phongphit, S. (2005). *Based on the Master Plan for Community Enterprises*. Bangkok: Palang pangy. [in Thai]
- Phongphit, S. (2009). *Community enterprise guide*. Bangkok: Palang pangy. [in Thai]
- Ping, X. (2008). The internal control research of the real estate business enterprise, Renmin University of China (People's Republic of China). *ProQuest Dissertations*. ID 1026781360.
- Pomering, A. (2017). Marketing for sustainability: Extending the conceptualisation of the marketing mix to drive value for individuals and society at large. *Australasian Marketing Journal (AMJ)*, 25(2), 157-165.
- Promsaka Na Sakolnakorn, T., & Sungkharat, U. (2013). *Development guidelines for small and micro community enterprises in Songkhla lake basin*. Department of Educational Foundation, Faculty of Liberal Arts Prince of Songkla University. [in Thai]
- Sedliacikova, M., Vacek, V., & Sopkova, E. (2015). How Slovak Small and Medium Enterprises Perceive Financial Controlling. *Procedia Economics and Finance*, 26, 82-85.
- Smitakshetrin, D. (2009). *Marketing management and community enterprise* (unit 1). Nonthaburi : Sukhothai Thammathirat University printing. [in Thai]
- Summarize the number of community enterprises and community networks that have approved the registration. Retrieved July 22, 2017 from https://www.m-society.go.th/article_attach/12937/17167.pdf
- Tantivatchakul, S. (1993). *Majesty king with rural development and in the wisdom of rural development*. Bangkok: Wisdom foundation and Village foundation. [in Thai]
- The public relations and public group of government spokesman bureau. (2017). The government encourage community enterprises to bring the economy of Thailand to strong. Retrieved March 3, 2018 from <http://www.thaigov.go.th/news/contents/details/1875>
- Thomas, G., Botha, R. A., & Greunen, D. V. (2015). Towards addressing the requirements for coordination in the distributed South African public sector from a virtual community-centric collaboration process lifecycle perspective, *IST-Africa Conference*, DOI: 10.1109/ISTAFRICA.2015.7190581 .
- Tirakanan, S. (2007). *Creating a variable measurement tool in social science research: Practical approach* (2nd ed.). Bangkok: chulalongkorn university press. [in Thai]
- Vichasilp, K. (2017). Development of indigo fabric products for new market sectors: A case study of indigo dyed cotton producers in Amphoe Phanna Nikhom, Sakon Nakhon. *Khon Kaen Agriculture Journal*, 45 supplement 1, 95-101. [in Thai]
- Wei, W. (2012). Research on the Cross-cultural Marketing Strategy of China's Tourism Enterprises, *Procedia Environmental Sciences*. 12(B), 1110-1115.
- Yamane, Toro. (1973). *Statistics : An Introductory Analysis* (3rd ed.). Tokyo : Harper International Edition.

